

Jožef Paganel: »Kerubini«

Pri založbi Študentskega kulturnega centra v Ljubljani je pred nedavnim izšel roman z naslovom »Kerubini« avtorja Jožefa Paganela. To je doslej najobsežnejša knjiga, ki jo je izdal ŠKUC, saj obsega več kot tristo strani proznega teksta. Imena avtorja doslej v slovenskem leposlovju še nismo zasledili, morda pa nam bo skrivnostni Jožef Paganel postal bolj znan, če preberemo »posvetilo« na četrti strani knjige: »Emilu Filipčiču in Branku Gradišniku, saj bi brez njune prijazne pomoči Kerubini težko izšli«. Knjigo je opremil Jože Vilfan, natiskana je bila v 400 izvodih in se ponaša z »reklamno« ceno sto dinarjev.

Roman »Kerubini« predstavlja v novejši slovenski literaturi dokaj nenavaden poskus združitve tradicionalno-realistične proze in sodobne (bolj »družbene« kot »znanstvene«) fantastike. Zgradba romana je »klasična«: razdeljen je na vsebinsko zaokrožena poglavja, dogajanje poteka kot splet usod glavnih in stranskih junakov, jezik je pretežno pripovedniški itd. Najvidnejše odlike »Kerubinov« so kompozicijska dovršenost, iskriivi humor in psihološka pretanjenost značajev. Vsebina romana, zgodba kot taka, pa je v nasprotju s tradicionalno obliko izrazito fantastična: Paganel nam predstavlja »enega svojih izmišljenih svetov«, ki »vzporedno« z našim živijo v drugačnih prostorsko-časovnih koordinatah, hkrati pa je dežela »Slovenija« v romanu zrcalna slika dejanske Slovenije, morda bi lahko rekli, da takšna slika nastane v »ukriviljenem zrcalu«. Igra pisateljeve fantazije izhaja iz spoznanja, da je naš svet le eden izmed tisočerih možnih svetov.

Dvodimenzionalnost »Kerubinov«, razpetost med realizmom in fantastiko, je zanimiva, prispeva k napetosti in k intelektualistični bizarnosti dogajanja v romanu, hkrati pa je tudi problematična: bralec bo verjetno v eni sapi prebral Paganelov roman, saj je vznemirljiv, zabaven, paradoksalen, melanholičen – toda ob koncu se bo težko izognil tistemu vprašanju, ki se često poraja tudi ob branju znanstvene fantastike: zakaj naj bi »vzporedno« z našim svetom iskali še neke »alternativne« svetove, ko pa še temu nismo prišli do dna?